

Brussel, 22.10.2013
COM(2013) 739 final

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

**AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH
EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Commissie 2014

INLEIDING

Na vijf jaar wereldwijde financiële crisis tekent zich in de Europese Unie het begin van een economisch herstel af. Het gaat om prille tekenen, die nog niet merkbaar zijn voor degenen die het hardst door de crisis zijn geraakt, zoals jonge werklozen. Wij moeten voortbouwen op de vorderingen die tot dusver zijn geboekt en de hervormingen in de lidstaten zo snel mogelijk doorvoeren. Er zijn echter duidelijke aanwijzingen dat Europa mettertijd sterker en gezonder uit de crisis tevoorschijn zal komen, dankzij ingrijpende economische, financiële en fiscale hervormingen en gerichte maatregelen op Europees en nationaal niveau voor banen en groei.

Zelfgenoegzaamheid is echter uit den boze. In 2014 moeten we spijkers met koppen slaan. Het moet een jaar worden waarin de vele lopende groeibevorderende wetgevingsvoorstellen hun beslag krijgen en de praktische tenuitvoerlegging wordt versneld. De komende maanden moeten we hameren op resultaten om de burgers en bedrijven van Europa duidelijk te maken dat we de toekomst vol vertrouwen tegemoet kunnen zien.

Ook voor 2014 blijft het werkprogramma van de Commissie in het teken staan van het bevorderen van groei en werkgelegenheid. Deze prioriteiten zijn bepalend voor de blik waarmee de Commissie kijkt naar de hervormingen die nodig zijn op nationaal niveau – waar onverminderd moet worden geijverd om de overheidsfinanciën op orde te brengen, de structuur van de economie te verbeteren en middelen voor groeibevorderende investeringen vrij te maken – en de initiatieven die op Europees niveau zijn voorgesteld om tot economisch herstel en banengroei bij te dragen en de sociale gevolgen van de crisis te ondervangen.

De laatste vijf jaar hebben de instellingen en lidstaten van de Europese Unie een gecoördineerde inspanning geleverd om een einde te maken aan de belangrijkste problemen waarmee Europa op dit moment worstelt. Er is in die tijd nogal wat bereikt: de euro is behouden en versterkt, de Europese Unie is uitgerust met een krachtiger systeem van economische governance, er zijn nieuwe instrumenten voor financieel toezicht en financiële regelgeving ingevoerd, de basis voor een bankunie is gelegd, er is nog harder gewerkt aan de verdieping van de interne markt en er is een politiek akkoord gesloten over de EU-begroting, die een groei- en investeringsbegroting is. In dit Europese jaar van de burger hebben we kunnen nadenken over de wijze waarop de EU de Europeanen in hun dagelijks leven helpt. In het kader van burgerdialogen kon ieder zich uitspreken over de toekomst van de EU. Bij de aanpak van de wereldwijde problemen van vandaag heeft de EU keer op keer bewezen tot de voorhoede te behoren.

De opgaven die wachten, zijn echter ontzagwekkend. De werkloosheid is uit economisch en sociaal oogpunt nog steeds onhoudbaar, met name onder jongeren. Het kost kleine bedrijven – de levensader van de Europese economie – nog steeds veel moeite om aan het geld te komen dat zij nodig hebben om te groeien en banen te scheppen. En hoewel er vooruitgang is geboekt, heeft Europa zijn ambities voor de eengemaakte markt, zeker op gebieden als de digitale economie, energie en diensten, nog niet waargemaakt.

Onze problemen reiken echter verder dan de economie. Er is EU-optreden geboden om onze waarden te beschermen en de rechten van de burger te bevorderen, of het nu gaat om consumentenbescherming, arbeidsrechten, gelijkheid, respect voor minderheden, milieunormen, gegevensbescherming of privacy. We moeten ons solidair en verantwoordelijk opstellen, willen we Europa's grenzen naar behoren beheren en bescherming bieden aan degenen die hulp nodig hebben. De ervaring leert dat de Commissie een nuttige rol kan spelen wanneer er sprake is van een ernstige, fundamentele bedreiging van de rechtsstaat.

Tegelijkertijd dienen we werk te maken van structurele opgaven, door de klimaatverandering te bestrijden, op de vergrijzing in te spelen, te voorzien in de Europese behoefte aan onderwijs en vaardigheden, een zuiniger economie op te bouwen, nieuwe bronnen op het gebied van concurrentievermogen en innovatie aan te boren met het oog op de mondialisering, en bij te dragen tot de stabiliteit in de wereld om ons heen. De Commissie zal proberen te waarborgen dat er de komende jaren ten volle gebruik zal worden gemaakt van de unieke samenwerkingsmogelijkheden op Europees niveau om het hoofd te bieden aan gemeenschappelijke opgaven. In de meeste gevallen gaat het om wereldwijde opgaven, waarbij de EU zich als een doeltreffende mondiale speler moet opstellen.

Het werkprogramma van de Commissie (WPC) voor 2014 is erop gericht dit werk voort te zetten en de Europese burgers tastbare resultaten te bieden. Hiertoe zal de Commissie nauw met het Europees Parlement en de Raad samenwerken om ervoor te zorgen dat belangrijke voorstellen die nu in behandeling zijn, sneller worden goedgekeurd, opdat de nieuwe EU-financieringsprogramma's tijdig kunnen worden aangewend en de samenwerking met en tussen de lidstaten zich met het oog op de uitvoering van de Europa 2020-strategie door middel van het Europees semester kan verdiepen.

In 2014 zullen op een aantal gebieden ook verkennende werkzaamheden worden verricht om de besluiten van de volgende Commissie voor te bereiden. In dat kader zal ook verder worden getimmerd aan een hechte Economische en Monetaire Unie, die steunt op de vier zuilen van respectievelijk economische unie, begrotingsunie, bankunie en politieke unie. De volgende verkiezingen voor het Europees Parlement zijn een belangrijke gelegenheid voor een breed debat over de opbouw van een Europa dat van meer eenheid, kracht en openheid getuigt.

BELANGRIJKSTE OPGAVEN VOOR 2014

Begin 2014 moeten het Europees Parlement en de Raad in de eerste plaats de onderhandelingen afronden over een reeks voorstellen die een enorme impuls zouden kunnen geven aan groei en werkgelegenheid. De Commissie zal nauw met beide instellingen samenwerken om deze onderhandelingen vóór de verkiezingen voor het Europees Parlement tot een goed einde te brengen. Bijlage I bevat een lijst van voorstellen waaraan de Commissie groot belang hecht en die zo ver gevorderd zijn dat zij daadwerkelijk in de komende maanden nog zouden kunnen worden goedgekeurd. Het gaat onder meer om voorstellen op gebieden als bankunie, de wetgevingspakketten eengemaakte markt I en II, de mobiliteit van werknemers en de digitale agenda.

Overigens heeft de EU al een aanzienlijk wetgevingsprogramma vastgesteld, dat nu moet worden uitgevoerd. De Commissie zal alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat de burgers van de EU hier zo snel mogelijk de vruchten van plukken. Zij blijft met de lidstaten samenwerken om te waarborgen dat de EU-regels naar behoren worden uitgevoerd en toegepast en dat zij strikt worden gehandhaafd. De nieuwe generatie investeringsprogramma's die uit het meerjarig financieel kader worden ondersteund, geniet bijzondere prioriteit. Een vlotte en tijdige start van de MFK-programma's voor de periode 2014-2020 zal de Europese economie krachtig stimuleren. Daartoe moet het wetgevingskader worden vastgesteld en moeten de nodige structuren, procedures en programma's op nationaal niveau worden ingevoerd, zodat de projecten zo snel mogelijk van start kunnen gaan.

De Commissie blijft in 2014 de motor achter belangrijke processen die inmiddels integraal deel uitmaken van de manier waarop de EU werkt. Zo zal zij onder meer

- de Europa 2020-doelstellingen bevorderen door middel van het Europees semester voor coördinatie van het economisch beleid,
- de voortgang op het gebied van economische governance consolideren,
- verslag uitbrengen over de voortgang op het gebied van economische, sociale en territoriale cohesie, en
- werk maken van het jaarlijkse uitbreidingspakket en het Europese nabuurschapsbeleid.

Ook zal de Commissie voortbouwen op nieuwe instrumenten, zoals het scorebord voor justitie, en doorgaan met bestaande initiatieven, zoals de Romastrategie.

Hoog op de agenda van de Commissie staat verder een reeks internationale onderhandelingen, over onder meer het trans-Atlantisch partnerschap inzake handel en investeringen met de Verenigde Staten en de internationale klimaatverandering. De Commissie zal zich evenmin onbetuigd laten bij de aanpak van de ontwikkelingsproblematiek en de bestrijding van humanitaire en andere crises.

De Commissie zal zich niet alleen bezighouden met het consolideren van lopende werkzaamheden, maar werkt ook aan een beperkt aantal nieuwe initiatieven dat zij in 2014 zal presenteren (bijlage II). Een aantal hiervan vormt een aanvulling op werkzaamheden in het kader van het werkprogramma voor 2013, waarin uitdrukkelijk was vastgelegd dat een aantal initiatieven begin 2014 zou worden gepresenteerd. Andere initiatieven vloeien voort uit internationale toezeggingen of zijn het resultaat van jaarlijkse beleidscycli. Wettelijke verplichtingen, technische aanpassingen en specifieke noodgevallen daargelaten, zal de Commissie niet met nieuwe wetgevingsvoorstellen komen.

Naast deze nieuwe initiatieven zal de Commissie een scala aan voorbereidende en verkennende werkzaamheden ondernemen om de weg te effenen voor een aantal belangrijke beslissingen die de komende jaren zullen moeten worden genomen. Het gaat onder meer om effectbeoordelingen en openbare raadplegingen, gericht op het inventariseren van de belangrijkste problemen en beleidsopties en het onderzoeken van de potentiële impact daarvan.

Een belangrijk onderdeel van dit proces bestaat erin een frisse blik te werpen op de vigerende wetgeving om te zien of deze aan haar doel beantwoordt. Onlangs heeft de Commissie in een mededeling¹ over de resultaten van het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (REFIT) een breed programma voor analyse en hervorming van de wetgeving geschetst. Dit wordt een prominent thema voor 2014 (bijlage III). Bijlage IV bevat voorstellen die kunnen worden ingetrokken.

Naast de wetgeving die verband houdt met de start van de MFK-programma's voor de volgende periode en andere wetgeving die nu in de laatste goedkeuringsfase verkeert (waaronder de initiatieven van bijlage I), bevat bijlage V een keuze uit de belangrijke wetgevingswerkzaamheden die in de loop van 2014 hun eerste effect zullen sorteren.

1

Gezonde en resultaatgerichte regelgeving (REFIT): resultaten en volgende stappen, COM(2013) 685, 2.10.2013.

KERNPRIORITEITEN VOOR 2014

Economische en Monetaire Unie

Binnenkort treedt Litouwen als 18e lid tot de eurozone toe. De Commissie blijft werken aan de verbetering van de economische governance en de voltooiing van de bankunie, overeenkomstig de blauwdruk voor een hechte Economische en Monetaire Unie. In haar recente mededeling over de sociale dimensie van de EMU heeft de EU gewezen op het belang van een hechtere EMU voor de Europese samenleving als geheel. De beste manier om het vertrouwen van de burger te winnen, bestaat erin de EMU stevig te verankeren in het democratisch bestel van Europa; in 2014 zal verder worden nagedacht over het verdiepen van de EMU.

In het kader van het Europees semester zal het economisch beleid strakker worden gecoördineerd: het wordt het tweede uitvoeringsjaar van het "two-pack", dat ertoe zal bijdragen dat de ontwerpbegrotingen van de lidstaten in overeenstemming zijn met de begrotingsdoelstellingen van de eurozone. Evenals in voorgaande jaren zal de Commissie het semester in november starten met de jaarlijkse groeianalyse. De volgende generatie cohesiebeleidsprogramma's zal er ook op gericht zijn de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen te ondersteunen.

Wat de regels voor het bankwezen en de financiële sector betreft, gelden de uitvoering van een gemeenschappelijk toezichtsmechanisme en het overeenkomen van een gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme als topprioriteiten voor 2014. De Commissie zal de financiële regelgeving en het financiële toezicht verder herzien, met name waar het gaat om structurele bancaire hervormingen, schaduwbankieren en langetermijnfinanciering. Een gedegen financieel stelsel en het nakomen van de G20-verbintenissen zijn nog steeds de eerste vereisten voor een duurzaam herstel en langdurige financiële stabiliteit.

Gelet op de krappe en versnipperde kredietmarkt in de EU zal de Commissie zich blijven inspannen om ervoor te zorgen dat het geldwezen erin slaagt de reële economie beter te financieren en dat er ruimer gebruik wordt gemaakt van financieringsinstrumenten om de hefboomwerking van de EU-begroting te maximaliseren. De Commissie zal zich samen met de Europese Investeringsbank blijven inspannen om kmo's ruimere toegang tot financiering te verschaffen. Deze hefboom is cruciaal voor het herstel van de groei. Op elk van deze gebieden is krachtige steun van de lidstaten van cruciaal belang.

Ook het intensiever bestrijden van zwartwerk en belastingfraude en -ontwijking geldt als een prioriteit. De Commissie zal ook de inspanningen blijven ondersteunen om de overheidsfinanciën van een gezond en doeltreffend begrotingsplatform te verzekeren, en nagaan hoe het fiscaal beleid zodanig kan worden opgezet en uitgevoerd dat het de economie van de EU krachtiger stimuleert.

Slimme, duurzame en inclusieve groei

De nieuwe MFK-programma's zijn afgestemd op de prioriteiten van Europa 2020 en omvatten een verscheidenheid aan maatregelen voor het stimuleren van investeringen, het bevorderen van werkgelegenheid en sociale inclusie, het ontwikkelen van menselijk kapitaal en het prioriteren van hervormingen die direct groei en banen opleveren. Momenteel wordt alles in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de programma's in 2014 volledig operationeel zijn. Zo wordt onder meer de laatste hand gelegd aan de nieuwe partnerschapsovereenkomsten en de overeenkomstige programma's van de Europese structuur- en investeringsfondsen, die in

elke lidstaat tastbare en meetbare resultaten moeten opleveren. Na de goedkeuring van het investeringspakket innovatie wordt het mogelijk om een aantal publiekprivate partnerschappen op te zetten in cruciale sectoren. Daarnaast zal de uitvoering van het hervormde gemeenschappelijke landbouwbeleid meer banen in plattelandsgebieden opleveren en een sterke basis leggen voor een groene economie.

Groei is onontbeerlijk voor het creëren van meer en betere banen en het versterken van de sociale cohesie. De bestrijding van de jeugdwerkloosheid geldt als een kernprioriteit: de jeugdwerkloosheid is onaanvaardbaar hoog en heeft ingrijpende maatschappelijke gevolgen. Deze toestand zou ernstig en langdurig afbreuk kunnen doen aan het toekomstperspectief van de betrokkenen en de dynamiek van de Europese economie. Het is van cruciaal belang dat de lidstaten de jeugdgarantie uitvoeren: dit instrument zal een krachtige impuls geven aan de werkgelegenheid voor jongeren en zorgen voor een soepeler overgang van school naar werk. Het is van essentieel belang om in onderwijs en vaardigheden te investeren en de arbeidsmobiliteit te bevorderen. Arbeidsbureaus zouden bijvoorbeeld nauwer kunnen samenwerken en er zou een einde kunnen worden gemaakt aan overbodige of onevenredige belemmeringen van de toegang tot en het vrij verkeer van gereguleerde diensten van deskundigen. Met name het aanboren van het potentieel van belangrijke groeisectoren – zoals de groene economie, ICT en maatschappelijke en gezondheidszorg – verdient prioriteit. Terwijl de economische en begrotingshervormingen vruchten beginnen af te werpen, zijn sociale uitsluiting en ongelijkheid nog steeds een groot probleem. Optimale benutting van de Europese structuur- en investeringsfondsen zal ook een kritieke bijdrage leveren tot herstel. Daarnaast worden de factoren die onderwijs, opleiding, vaardigheden, werkgelegenheid en sociale cohesie stimuleren, versterkt door de toepassing van EU-programma's als Erasmus+, het Europees programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie, het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering en het Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen.

Wil de EU op wereldniveau concurrerend te blijven, dan moet zij investeringen in onderzoek en innovatie ondersteunen door het Horizon 2020-programma ten volle ten uitvoer te leggen, de juiste economische en marktvoorwaarden tot stand te brengen en de nationale inspanningen beter op elkaar af te stemmen. Er zal een volledige analyse van knelpunten en kansen worden verricht waarop de toekomstige prioriteiten kunnen worden gebaseerd. Om ondernemingen doeltreffend te kunnen ondersteunen is een modern industriebeleid nodig. De Commissie zal zich bezinnen op de strategische prioriteiten met betrekking tot de problemen waar het bedrijfsleven momenteel mee worstelt, met name op het gebied van normalisatie. Toegang tot geschoold personeel, een volledig geïntegreerde energiemarkt en een actieve handelsagenda zijn punten waarop de Commissie ernaar streeft groei te bevorderen en de mededingers op de wereldmarkt met gelijke wapens tegemoet te treden.

Deze inspanningen moeten worden geschraagd door een goed functionerende interne markt en eerlijke mededinging, efficiënt openbaar bestuur en betrouwbare en moderne regelgeving. Hier is een belangrijke rol voor de Commissie weggelegd. Door er op toe te zien dat de regelgeving inzake de interne markt in belangrijke sectoren als diensten en energie onverkort wordt toegepast en de staatssteunregels volledig te moderniseren, komt de voltooiing van de eengemaakte markt een stuk dichterbij. Ook de vaststelling van essentiële maatregelen in het kader van het wetgevingspakket eengemaakte markt II zal strategische economische sectoren van de EU aanjagen en belemmeringen op gebieden als grensoverschrijdende investeringen verhelpen. De Commissie blijft in het kader van haar streven naar gelijke concurrentievoorwaarden voor alle ondernemingen werken aan het statuut voor een Europese onderlinge maatschappij.

In het kader van het streven van de Commissie om in alle beleidssectoren te zorgen voor meer mededinging, en met name kmo's bij te staan, is het Refit-programma van groot belang. Om te waarborgen dat het EU-recht aan zijn doel beantwoordt, heeft Commissie het hele corpus juris doorgelicht en een lijst van specifieke activiteiten, evaluaties en te herziene dan wel in te trekken wetgeving voorgesteld. Deze aanpak, die beoogt de wetgeving te vereenvoudigen en te stroomlijnen, moet ertoe bijdragen dat het klimaat aanzienlijk bedrijfsvriendelijker wordt.

Een volledig geïntegreerde en interconnectieve interne markt voor telecom, energie en vervoer vereist een betaalbare, toegankelijke, efficiënte en veilige netwerkinfrastructuur. Een dergelijke infrastructuur vergt op haar beurt particuliere en openbare investeringen, een duidelijk regelgevingskader, de ontwikkeling van vaardigheden, alsook investeringen in innovatie, onderzoek en ontwikkeling. Via de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen zal de begroting van de EU particuliere investeringen in de strategische netwerkinfrastructuur bevorderen. De Commissie blijft zich inspannen om het toeristisch potentieel van de EU te bevorderen en te ontwikkelen.

Daarnaast zullen inspanningen ter bevordering van grootschalig gebruik van digitale diensten en grensoverschrijdende, interoperabele oplossingen aanzetten tot modernisering en hervorming van het overheidsapparaat, waardoor de dienstverlening aan zowel burgers als bedrijven zal winnen aan openheid en efficiëntie. Een moderne overheidssector is een essentieel onderdeel van Europa's antwoord op de uitdagingen van de 21^e eeuw.

Alle energieconsumenten moeten tegen 2014 toegang hebben tot een volledig geïntegreerde energiemarkt en kunnen rekenen op de extra zekerheid van energieverbindingen met andere lidstaten. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de detailhandel in energie om te garanderen dat consumenten ten volle kunnen profiteren van de interne energiemarkt. Energie-efficiëntie zal in 2014 ook hoog op de agenda staan met het oog op de verbetering van het concurrentievermogen en de duurzaamheid.

Burgers hebben behoefte aan efficiëntere vervoersnetwerken en moeten gemakkelijk van het ene op het andere vervoermiddel kunnen overstappen. De goedkeuring van voorstellen op het gebied van spoorwegen, luchthavens, luchtverkeersbeheer en havens biedt nieuwe mogelijkheden en draagt bij tot een concurrerder infrastructuur.

In september presenteerde de Commissie een voorstel dat de weg effent voor een interne telecommunicatiemarkt. Met de goedkeuring van dit voorstel door de wetgevers zou een belangrijke stap zijn gezet om tegen 2015 tot een dynamische interne markt voor telecommunicatie te komen. Daarmee wordt de basis gelegd voor een echte digitale interne markt, die de productiviteit zal bevorderen en Europeanen altijd en overal online toegang zal bieden tot een rijk aanbod van inhoud. Andere belangrijke onderdelen van de digitale agenda zijn een vlotte goedkeuring van de wetgevingsvoorstellen op het gebied van netwerk- en informatiebeveiliging, gegevensbescherming en overige aspecten van de modernisering van het intellectuele-eigendomssysteem.

Uit structureel oogpunt zou de economie van de EU nog veel productiever kunnen worden en toe kunnen met minder middelen. Voor een duurzame toekomst is het van groot belang dat nadelige milieu-effecten worden beperkt. Efficiënter gebruik van hulpbronnen moet bijdragen tot groei, werkgelegenheid en concurrentievermogen (met name door lagere kosten voor het bedrijfsleven) en leiden tot aanzienlijke voordelen voor gezondheid en milieu, lagere energierekeningen en nieuwe innovatie- en investeringsmogelijkheden. Het streven naar duurzaamheid ligt ook ten grondslag aan het aanpakken van het afvalprobleem van de moderne samenleving en het optimaal benutten van recyclingmogelijkheden. Duurzaam beheer van onze natuurlijke hulpbronnen staat niet alleen centraal in ons hervormde

landbouwbeleid, maar is ook het uitgangspunt voor de hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid: het kan voor economische groei zorgen, met name in kustgebieden en in de hele visserijsector.

Klimaat- en energievoorstellen voor de periode tot 2030 vormen het kader voor de concrete maatregelen die nu nodig zijn om enerzijds tijdig ambitieuze doelstellingen te verwezenlijken met betrekking tot het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en anderzijds te waarborgen dat de energievoorraden zowel veilig als betaalbaar zijn. Een dergelijk kader schept ook meer zekerheid voor investeringen en levert nieuwe banen op. In 2014 moet een grote inspanning worden geleverd om dit kader uit te bouwen en te laten zien dat de EU vooruitloopt op de onderhandelingen over een internationale klimaatovereenkomst in 2015.

Justitie en veiligheid

De EU moet haar burgers beschermen en hun rechten vrijwaren. Het is dan ook van essentieel belang dat de EU-regels doeltreffend worden toegepast en dat de autoriteiten nauwer gaan samenwerken op het gebied van veiligheid en justitie.

Daarbij gaat het er onder meer om criminaliteit, corruptie en terrorisme te helpen bestrijden en de naleving van de grondrechten te waarborgen. De terugkerende tragedie in de Middellandse Zee, waarvan de meest recente zich bij Lampedusa voltrok, onderstrepen dat Europees optreden geboden is. Zo zijn er krachtiger maatregelen nodig om te voorkomen dat mensen omkomen op zee, hulp te bieden aan wie internationale bescherming zoekt, de bescherming van de EU-grenzen te waarborgen, mensenhandelaars aan te pakken en nauwer samen te werken met derde landen.

De EU wil de volksgezondheid beschermen en de voedsel- en productveiligheid waarborgen. De toepassing van verbeterde regelgeving inzake de veiligheid van consumentenproducten en de gezondheid van mens, dier en plant is uit het oogpunt van concurrentievermogen, groei en werkgelegenheid van het grootste belang. Ook zal er nadruk worden gelegd op het beschermen van de kritieke infrastructuur en het bevorderen van de preventie van, paraatheid met betrekking tot, en doeltreffend optreden bij rampen. Dit houdt ook in dat bij het gebruik van kernenergie de hoogste normen op het gebied van veiligheid en beveiliging in acht moeten worden genomen.

Doeltreffende rechtsstelsels, een veilig klimaat en duidelijk optreden tegen fraude komen de economie stuk voor stuk ten goede, evenals succesvolle beleidsmaatregelen ter bevordering van het consumentenvertrouwen en de volksgezondheid. Willen burgers en bedrijven ten volle profiteren van hun rechten, dan moeten zij gemakkelijk naar de rechter kunnen stappen, en wel onder gelijke voorwaarden in alle landen, met name bij grensoverschrijdende geschillen. Ook zal het door de Commissie voorgestelde Europees openbaar ministerie (EPPO) zorgen voor doeltreffender vervolging van strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden. De Commissie is voorts van plan nadere stelselmatige verbeteringen aan te brengen in de Olaf-verordening, die zijn gebaseerd op de procedurele waarborgen uit het voorstel van de Commissie inzake EPPO die ook kunnen worden toegepast op de administratieve onderzoeken van OLAF en nog vóór de oprichting van het EPPO kunnen worden vastgesteld.

Nu de in het Verdrag van Lissabon vastgestelde overgangperiode in 2014 eindigt, wordt de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken volledig geïntegreerd in het rechtsstelsel van de EU. De Commissie zal toelichten hoe het beleid op het gebied van justitie en

binnenlandse zaken zich volgens haar zou moeten ontwikkelen en verdiepen nu het programma van Stockholm ten einde loopt.

De Europese Unie is gegrondvest op een aantal fundamentele waarden. Zij stoelt op de rechtsstaat en de Commissie is verzocht om op te treden wanneer de rechtsstaat in de lidstaten in gevaar lijkt te zijn. De Commissie zal een kader presenteren dat het mogelijk maakt om op consistente wijze te reageren wanneer dergelijke situaties zich voordoen. Dit kader is gebaseerd op objectiviteit en het beginsel dat de lidstaten gelijkwaardig zijn. Alleen wanneer de rechtsstaat op ernstige en stelselmatige wijze wordt bedreigd, zal op grond van vooraf vastgestelde benchmarks worden overgegaan tot optreden.

Extern optreden

Een verenigd Europa beschikt ook op wereldtoneel over meer slagkracht. De uitbreidingsagenda van de EU helpt vrede en stabiliteit aan onze grenzen te consolideren en bevordert onze grondrechten en democratie. Nu Kroatië is toegetreden, blijft de Commissie betrokken bij de landen van de westelijke Balkan en Turkije. De hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter heeft zich in haar dubbele rol ingespannen om een belangrijke doorbraak in de betrekkingen tussen Servië en Kosovo mogelijk te maken. Ons nabuurschapsbeleid streeft dezelfde doelstellingen na in de regio's direct ten oosten en zuiden van de EU. Van bijzonder belang zijn in dit verband de overeenkomsten die zijn gesloten met Oekraïne, Moldavië en Georgië in het oosten en de ondersteuning die wordt verleend aan het democratiseringsproces in het zuiden.

De voortgaande crisis in Syrië heeft eens te meer duidelijk gemaakt dat de EU een cruciale rol moet spelen bij de aanpak van crises. De situatie vraagt nog steeds om EU-optreden. Het bevorderen van vrede en veiligheid is de belangrijkste pijler van het externe optreden van de EU. Onze inspanningen mogen niet stoppen bij de buitengrenzen van Europa. De EU zal acties voor vrede en veiligheid blijven bevorderen in het kader van een alomvattende aanpak en zich daarbij concentreren op strategische initiatieven als de Europese maritieme veiligheidsstrategie en op het bevorderen van de stabiliteit in andere delen van wereld. De inzet van taakgroepen voor het ondersteunen van democratiseringsprocessen zal worden uitgebreid van de zuidelijke buurlanden tot landen als Myanmar.

Bij mondiale uitdagingen, bijvoorbeeld op het gebied van stabiliteit, duurzame ontwikkeling en politieke hervormingen, is een verenigd optreden geboden om onze belangen en waarden te beschermen en te bevorderen. Daarbij zijn onze externe economische betrekkingen een belangrijk instrument voor het versterken van onze positie in de wereld. Als wereldleider op het gebied van internationale handel heeft de EU sterke banden ontwikkeld met een aantal belangrijke strategische partners. Zij streeft een ambitieuze onderhandelingsagenda na en spant zich in om pas gesloten overeenkomsten uit te voeren en handelsregels te handhaven. De Commissie zal het tempo bij de onderhandelingen met haar belangrijkste partners vasthouden. Ook zal zij zich blijven inzetten voor een akkoord op de in december te houden 9^e Ministeriële Conferentie van de Wereldhandelsorganisatie, die in het teken staat van handelsbevordering en een nieuwe impuls geeft aan de multilaterale onderhandelingen. De Commissie heeft een voorstel betreffende consulaire bescherming ingediend dat ervoor moet zorgen dat EU-burgers op betere bijstand in crisissituaties kunnen rekenen. De EU speelt op het gebied van mondiale economische en financiële governance een vitale rol en heeft het voortouw genomen waar het gaat om het bevorderen van duurzame ontwikkeling en het bestrijden van klimaatverandering. De wereldwijde aanpak van belastingontwijking en het bankgeheim staan nu hoog op de agenda van de G20.

De EU is als collectief nog steeds de grootste donor ter wereld op het gebied van humanitaire en ontwikkelingshulp. De Commissie stelt zich in op een top over de millenniumdoelstellingen en de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling, een nieuwe internationale klimaatovereenkomst en het post-Hyogo-kader voor risicobeheer in verband met rampen. Zij zal zich in 2014 voorbereiden op de onderhandelingen over deze belangrijke thema's. Ook zal zij zich bezinnen op de toekomst van de betrekkingen met de landen van Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan in de periode na 2020.

Wanneer de EU eensgezind optreedt, kan zij meer invloed uitoefenen. Dat kan alleen als het interne en externe beleid van de EU met elkaar in overeenstemming zijn. De totstandbrenging van een eengemaakte defensiemarkt met het oog op de ontwikkeling van een Europese industriële defensiebasis is daarbij van groot belang en brengt bovendien groei en banen mee.